

ГРОМАДСЬКИЙ ГОЛОС

соціалістично-радикальний часопис українського працюючого народу.

Адреса Редакції і Адміністрації: "Громадський Голос", Львів, Ринок 10, II. п.

Редакція рукописів не звертає.
Невідпасаних дописів не лістає.

ПЕРЕДПЛАТА: чвертьрічно 250 год. За границею 2 ам. долари в рік, або їх вартість в ин. валюті.

Чекове конто П. К. О. ч. 151.520.

В справі оголошень звертаєса до Адміністрації.

Виходить в кожну суботу.

Ціна примірника 20 сот.

БОРІТЕСЯ — ПОБОРЕТЕ!

ВІЧА І ЗБОРН.

Позір Косівщина!

Повітова конференція УСРП Косівщини відбудеться дня 9 червня 1926 р.

в Косові

о год. 4. попол. в „Народнім Домі“. Делігати місцевих Громад УСРП і делігати сіл повинні обовязково явитися на нараду. Товариші! Тільки в організації сила укр. працюючого народу!!

Redakcja Czas. „Hromadskij Holos“ Pr. 239/26.

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej!

Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, iż treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Hromadskij Holos“ Nr. 20 z dnia 25 1926.

I) a) na tej stronie — w kolumnie 1-szej u dołu tytuł tego artykułu, dalej z tego artykułu b) między słowami: spokoju... a słowami: Ne potahodzeno; II) „Areszty u Lwow.“ a) od początku tego artykułu do słów: na jewreiw włącznie b) między słowami: na Ukrainciw... a słowami: Aresztowano c) między słowami: Łuhiv... a słowami: Dejakyh d) od słów: w swoich... do końca tego artykułu; III) „Perszyj krok“ od słów: Nedawny... do końca tego artykułu; IV) „Wijskowyj perevorot u Poliszczu“ a) między słowami: pozbuwatyśia... a słowami: Z czoho b) między słowami: sytuacji... a słowami: Centr. Komitet; V) „Areszty i kary“ a) od początku tego artykułu do słów: brakuwało włącznie b) między słowami: nijakych świat... a słowami: policja c) od słów: koły tobi... do końca tego artykułu zawierają ad I) a) b) znamiona występku z § 208 uk. ad II) a) b) c) d) znamiona występku z § 300 uk. ad III) znamiona występku z § 308 uk. ad ad IV) a) znamiona zbrodni z § 65 a) uk. ad IV) b) znamiona zbrodni z § 58 b) uk. ad V) a) b) c) znamiona występku z § 200 uk., że zatem zarządzona przez Prokuraturę tego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego.

Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dzpp. Nr. 6/1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Lwów, 20 V. 1926. Hawel.

Памятайте!

Зелені свята — дні інвалідів!

Як що року, так і цього року Зелені Свята призначені на збірку жертв для українських інвалідів. Сподіваємося, що кождий український громадянин здобудеться на денту для тих, що найтяжче потерпіли за нас усіх. Нехай ніодна одиниця не відмовить помочі, — тоді зложимо для них дар гідний нашого народу. Поверх 800 інвалідів жеде на Вашу допомогу. Не сміємо покинути їх на поталу судьбі!

Просимо Повітові Комітети, котрі переводили збірки минулого року, приготувати громадянство до цієї збірки. Збірка буде відбуватися в грошах, на окремі листи по українських інституціях, та під церквами. По одержанні дозволу від воєвідств вишлемо листи й повноваласти та подамо умовини, що до переведення збірки.

Гроші треба негайно переслати до нашої канцелярії, бо воєвідські уряди призначають дуже короткий речинець для подання звіту з збірки, а крім того пізно надіслані жертви не можуть бути на час подані до публічного відомома. — Управа Укр. Кр. Тов. Опіки н. Інв.

Уряд радянської України хосе заключити з Польщею гарантійний договір.

Коли в Варшаві зачалася боротьба між військами Пілсудского і правительства Вітоса, московський комісар заграничних справ Чічерін поспішив заперевнити весь світ і польське правительство, що розсівані вістки про це, що буцімто червоні війська збираються над границею Польщі є неправдиві, та що СРСР в ніякім разі не думає вмішуватися у внутрішні справи Польщі. Теправительства заявив, що Україна кождої хвилі є готова до заключення з Польщею договору, на підставі якого обі сторони гарантувалиби собі незайманість дотеперішних границь. Чубар висловлює жаль з того приводу, що Україна вже давно бажає заключити такий договір, але тільки Польща чомусь зволікає. Цікаво знати, чи питає Чубар

українських селян і робітників на Великій Україні, заки заявив ту охоту до приятельської гарантії польських границь — і чи дійсно він заступає справді їх волю, чи волю лише московського правительства?! Бо ми певні цього, що не питає. Колиб питає — то зовсім певно инакше говоривби.

Убийство Симона Петлюри.

Урядова французька телеграфічна агенція подає, що в Парижі застрелив якийсь чоловік б. члена Директорії і головного отамана У. Н. Р. Симона Петлюру — в хвилі, коли він переходив улицею. Убийник мав заявити, що вбив Петлюру тому, що він казав розстріляти на Україні кількох російських Жидів.

Приготування до розв'язання польського сойму.

Нове польське правительство думає тепер над способами розв'язання польського сойму, якого дальше існування по останних подіях у Польщі булоби перед цілим світом ще одним скандалом. Але щойно тепер виявляється, що справа не так легка з розв'язанням. Вшехпольська більшість нерадо на це пристане, а лівниця боїться висліду тих виборів, особливо на кресах. Предсідник польських міністрів Бартель заявив, що ще теперішній сойм повинен поробити певні зміни в польській конституції, поширити права президента, дати йому право розв'язування сойму. Рівночасно думають ще тим шоби амінити виборчу ординацію так до сойму, як також до органів самоврядування. Б думки, що той сойм ухвалить ще тимчасовий бюджет і спеціальну повновасть для правительства. Сподіються, що до розв'язання сойму приїде при кінці червня. Але нема сили, щоби примусити сойм до ухвалення розв'язання сойму. Тому думають, що цей сойм ще довго буде паскудити життям.

Прольот до „Мойсея“.

Народе мій, замучений, розбитий,
Мов паралітик той на роздорозі,
Людським призраком, ніби струпом вкритий!

Твоїм будущим душу я трівожу
Від сорому, який нащадків пізніх
Палитиме, заснути я не можу.

Не вже тобі на таблицях залізних
Записано в сусідів бути гноєм,
Тяглом у поїздах їх бистроїздних?

Не вже по вік уділом буде твоїм
Укрита злість, облудлива покірність
Усякому, хто зрадою й розбоєм

Тебе скував і заприсяг на вірність?
Не вже тобі лиш не судилось діло,
Щоб виявило твоїх сил безмірність?

Не вже за дармо стільки серць горіло
До тебе найсвятішою любовю,
Тобі офіруючи душу й тіло?

За дармо край твій весь политий кровю
Твоїх борців? Йому вже не пишаться
У красоті, свободі і здоровю?

За дармо в слові твоєму іскряться
І сила й м'якість, дотеп і потуга,
І все, чим може в гору дух піднятися?

За дармо в пісні твоїй лється туга
І сміх дзвінкий і жалощі кохання,
Надій і втіхи світляная смуга?

О, ні! Не самі сльози і зітхання
Тобі судились! Вірю в силу духа
І в день воскресний твого повстання.

О, як би хвилю вдать, що слова слуха,
І слово вдать, що в хвилю ту блаженну
Вздоровлює й огнем живущим буха!

О, як би пісню вдать палку, вітхенну,
Що мільони порива з собою,
Окрилює, веде на путь спасенну!

Як би! Та нам, знесиленим журбою,
Роздертим сумнівами, битим стидом, —
Не нам тебе провадити до бою!

Та прийде час, і ти огнистим видом
Засяєш у народів вольних, коли,
Труснеш Кавказ, впережешся Бескидом,

Покотиш Чорним морем гомін волі,
І глянеш як хазяїн домовитий
По своїй хаті і по своїм полі.

Приймиж цей труд, хоч тугою повитий,
Та повний віри; хоч гіркий, та вільний;
Твоїй будущині задаток слізи злитий,
Твоєму генію мій скромний дар весільний.

Іван Франко.

Великому Борцеві.

На передодні могутнього визвольного змагання української нації за свою незалежну, соборну державу, зморений тягарем невсипущої, хоч і добровільно на себе взятої праці, помер другий найбільший по Шевченкові син української землі — Іван Франко.

Віщим духом наперед бачив, що не доведеться йому, як цьому Мойсеєві, дійти до обітованої землі. І справді впав майже на передодні цієї хвили, коли під Львовом і Києвом заграли вольні гармати.

Помер дня 28 травня 1916 р. ще, здавалося, в темну ніч царського гніту. Але в той час вже зарисовувалися мури неволі й безправства. І не минуло цілих трьох років, а вільні від усякого ворога працюючі люде Західної і Східної України заявили перед цілим світом дня 21 січня 1919 р., що бажать жити разом у вільній, соборній, власній державі.

Цей радісної хвили, коли могутнім зусиллям цілої української нації впади з її рук ненависні кайдани чужої державности — вже не довелось дожити Мойсеєві українського народу —

Великому Каміняреві, що став разом з іншими на важкий шлях боротьби за поступ і болю українського народу.

Родився Іван Франко 15 серпня 1856 р. в Нагуєвичах в селянській хаті. Батько віддав малого Івана до шкіл. Але нужди сільської хати й тяжкої недоли робітничої сімі не міг Іван Франко забути в школі. Його мрією стала праця для поневоленого народу. Вже в перших початках своєї праці запалав глибокою ненавистю до підлого, рабського рутенства, яке забуваючи за свій рід, за обов'язок супроти пригночених братів селян і робітників, безхарактерно кидало їх на поталу безправств і насильства чужих п'явок і само на подобиє європейської буржуазії старалося «з голої липи лико вдерти». В ньому добачав він найбільшу перешкоду на шляху визволення для українських працюючих мас. Він пристав до соціалістичного руху і зачав разом з іншими молодими товаришами під впливом великого вченого з Наддніпрянської України, Михайла Драгоманова, поширювати соціалістичні думки спершу між українським студентством, а опісля і селянством та робітництвом.

Для рутенського інтелігентного громадянства, для закоренілих попів і склерикалізованої жмінки урядників та проповідь соціалізму в той час була не тільки ересю, але й особистою обидою. Бо молоді друзі працюючого українського народу безцеремонно здирали з фалшивих патріотів їх маску: вони виразно писали, що любов до народу, це не є любов до його мови, чи пісні, але що це є тяжка праця над його освідченням, для боротьби з визиском і неволею. І ненавиділи українські патріоти дуже Івана Франка за те, що відкривав він їх лицемірство, неробство, чванькуватість і фалшивий патріотизм, ненавиділи за такі слова, як:

Ти брате любиш Русь,
Яж не люблю сарака!
Ти брате патріот,
А я собі собака.
Бо твій патріотизм —
Празнична одежина,
А мій то труд тяжкий,
Гор'ячка невздержима.
Ти брате любиш Русь,
Як хліб і кусень сала —
Яж гавкаю раз в раз,
Щоби вона не спала!

Осьтак відповідав Франко українському панству, коли воно обвинувачувало його, що по чужих часописах своє гніздо каляє і пише, що не любить «Руси».

За свою працю, за поширювання соціалістичних ідей кілька разів ганяли Франка австрійсько-польсько-шляхоцькі власти по тюрмах. Але це не відстрашувало Франка. Не відстрашувала й ненависть «Рутенців», які проганяли його з «Бесіди», заборонювали приходити до «Просвіти», проганяли як собаку з українських редакцій так, що мусів заробляти на хліб писанням по чужих газетах і видавництвах.

Ще все не змогло, що тільки в боротьбі бачив визволення:

Нехай і так, що згину я
Забутий десь під тином!
Нехай і так! Я радо йду
На чесне, праве діло!
За нею радо в гору вму
І аж до гробу додержу
Свій прапор ціло!

І найбільше для него горе — це було безсилля і безчинність і найбільшим соромом була неволя:

А ще тяжче горячо бажати
Волі, правди, братньої любови,
Шарпатись у путах, гризти крати,
А на волю встати не могли.

Це не є поет плачу, але поет визвольного чину. Його ідеалом є:

Проти рожна перти
Проти хвиль плисти
Сміло аж до смерті,
Хрест важкий нести.
Ще те не вродилось
Острее залізо,
Щоб ним правду й волю
Самодур зарізав!

І він вірив, що правда побідить, що стануть визискувані проти своїх визискувачів і гноблені проти гнобителів, що настане суд над тими, що живуть чужою кривдою:

І все, що звесь беркут, полоще кровю рот
Вивищуєсь над мир, тривогу й пострах сіє
Те кулі не уйде, як слухний час наспіє.

Він поет клясової боротьби. Але не тільки поет. Але й діяльний борець. В безпросвітну гущу, у якій жило українське селянство й робітництво він разом з іншими кинув нову думку, яка широким масам освітила шлях до визволення. В р. 1890 він з іншими своїми товаришами обдумав програму соціалістично-радикальної партії. З цього часу зачинається активна боротьба українського селянства за землю і волю. Воно безпосередно хоче мати вплив на політику, яку до цієї пори робили за него «патріоти».

Розуміється, що вся та діяльність не могла сподобатися українським панам і попам. Коли по смерті проф. о. Огоновського австрійські власти хотіли Франкові віддати опорожнену катедру української літератури на львівському університеті — то в першу чергу митрополит Сембратович подбав про це, щоб найбільш здібний до цієї справи Іван Франко, не отримав цієї посади.

Тому сьогодні, коли різні українські люде клонять перед Великим Учителем голову — то в першу чергу повинно відсвяткувати пам'ять свого Великого Вождя українське селянство й робітництво. Бо воно його тільки зможе чесно і нефальшиво незлобними устами гідно споманути.

Споманути і вірити далі так незломно, як він вірив, що:

Розпадуться пута віковії,
Прокинуться люде.
Встане славна мати Україна
Щаслива і вільна
Від Кубані аж до Сяну-річки
Одна неподільна.
Щезнуть межі, що помежували
Чужі між собою,
Згорне мати до себе всі діти
Теплою рукою.

Складайте 10 зол. уділу і 2 зол. вписового до **Видання Кооперативної „Громада“** на адресу: Осип Навроцький, Львів — Ринок 10.

ІВАН ФРАНКО.

3 дум пролетарія.

(Виятки з вірша п. з. «На суді».)

Судить мене, судді мої,
 Без милости фальшивої!
 Не надійтеся, що верну я
 З дороги «нечестивої»,
 Не надійтеся, що голову
 Пред вами смирно схило я.
 Що в добрість вашу вірити
 Буду хоч одну хвилию я.

Судить мене без боязни, —
 Таж сильні ви, то знаєте!
 Судить без стыду, таж ви стид
 На привязи тримаєте;
 Судить, як каже право вам,
 Судить остріце, тице ще, —
 Таж ви і право, то одно
 В одній машині колісце.

Одно лишень, прошу я вас,
 Скажіть виразно й сміло ви:

Яка вина моя і тих,
 Що враз зо мною йдуть і йшли?
 Скажіть виразно: Люде ті,
 Се зрадники! Вони хотять
 Перетворить, перевернуть,
 Звалити наш суспільний лад!

Тай ще скажіть, за що хотять
 Перетворити лад цілий?
 За те, що паном в нім богач,
 А гнесь слугою люд німий,
 За те, що чесна праця в нім
 Придавлена, понижена,
 Хоч весь той ваш суспільний лад
 Піддержує й живить вона.

За те, що дармоїдство тут
 З робучих рук ссе кров і піт;
 За те, що тут з катедр, амбон
 Ллєсь темнота, не ясний світ,
 За те, що ллєсь мільонів кров
 По прихоти панів, царів;
 За те, що люде людям тут
 Каті, боги, раби гірші псів.

—•••—

Проти виборчої дурійки.

Німецькі соціал-демократи ще перед війною поширили були так у Німеччині як і в других європейських країнах думку, що нібито при помочі виборчої картки можна зробити соціальну революцію. І коли цей пересуд у самій Німеччині знаходить що раз менше віруючих поміж робітничими масами, то поміж українськими людьми ще нині є дуже багато таких, котрі покладають усі свої надії на виборчу картку.

Тимчасом історичний досвід показує, що корінні господарські чи політичні зміни ніде не діялися тільки мирним способом, то є шляхом на пр. виборів. Буржуазія доти терпить про око демократичну форму правління, доки це не стає їй небезпечним для панування. Коли загальні вибори приносять більшість для соціалістичних партій, тоді буржуазія не вагається ні на хвилию, щоби виступити збройно проти парламентарної більшості. Так було в 1923 р. в Саксонії, коли соціалісти й комуністи, що мали в соймі більшість, утворили своє правительтво й приступили негайно до радикальних змін у державнім і господарським ладі. Тоді буржуазія зробила державний замах і силою розігнала соціалістичне правительтво, хоч воно мало за собою в соймі більшість. Отже очевидно, що мало є для демократії звичайної більшості голосів, але треба ще, щоби за цією більшістю прац. народу стояла також в її обороні організована суспільна сила народніх мас.

Але не тільки в соціально-господарській боротьбі у власній національній державі в останнім рахунку рішає організована суспільна сила, а не виборчий голос виборця, що з відданням виборчої картки уважає свій обов'язок сповненням і очікує спокійно всяких благодатей від виборів, але також, і то ще більше рішаюче значіння має сила політичної організації народніх мас у визвольній боротьбі поневоленого народу. ~~Безполітичний характер масич. в соймі своєї опозиції.~~

Ми вважаємо за конечне зробити цих кілька загальних заміток, щоби поміж наших товаришів не вкрадалася та виборча горячка, яку вже від місяців розпалюють усі польські партії і наші національні демократи (УНДО). Кожний

український соціаліст-радикал мусить бути свідомий того, що самі вибори не можуть мати рішального впливу на загальне соціальне і національне положення укр. працюючих людей під Польщею. Навіть якби сталася така неймовірна річ, що не пропавши ні оден український голос і колиби всі українські послі вели чесну й вперту боротьбу за право українського народу, а далше — колиби навіть усі Білорусини, Німці, Жиди і Литовці були неприднаною опозицією супроти польського правительства, — то все одно вони матимуть проти себе в соймі польську більшість, котра буде вести супроти Українців далше політику гноблення. (Найкращий приклад дав під цим оглядом Чехословаччина, де Німці, Мадяри, Словаки й Українці до нині не добилися нічого своїми мандатами, хоча Німці не стратили ні одного мандату.

Становище польського режиму на українських землях може мінятися тільки під натиском нашої організованої політичної сили й активності. Наше становище буде лекше, ми будемо блище нашої мети навіть тоді, коли бувби навіть оден тільки укр. посол у польським соймі але колиби за ним стояла міцна, карна й свідомо політична партія з кількадесять тисяч членів.

Отже маємо бути проти участі у наближаючих виборах? — спитаєте. Ні! Ми мусимо використати кожен нагоду, отже й вибори, до поширення свідомости мас — національної і клясової, до скріплення їх організації, до піднесення їх активності й рухливості.

Але при всій тій виборчій справі, мусимо все мати на думці: що остаточно рішає не виборча картка, а суспільна організована сила. *М. Мик.*

3 життя на Великій Україні.

«Коммунист», дневник, який виходить у Харкові, пише в числі з дня 11 дівську «сільську комуно» «Червоні Зорі» в Бердичівському окрузі. Подаємо в скороченні статтю «Коммуниста»:

«Коллектив «Червоні Зорі» згорів. Його підпалили селяне. З головного шпихліра, де був захований врожай, остав тільки попіл. «Червоні Зорі», це оден з наймолодших жидівських коллек-

тивів в Бердичівському окрузі. Уже в початках свого існування зустрівся з бурхливим опором окружних селян. Село Іванківці, де склалися описані події, терпить голод землі. Коли в цілім Бердичівському окрузі на одну душу випадає 0.91 десятини, то в селі Іванківцях випадає лише 0.60 десятини.

Іванківське селянство, що терпить велику нужду, ще в 1921 р. просило, щоби не творити в селі агробази (земельний фонд, призначений на творення комуністичних господарств), але приділити землю селянам. Але окружна земельна управа не тільки що не згодилася на домагання селян, але навпаки в 1923 р. відняла в селян ще й 43 десятини для агробази. Правда, замість цієї землі обіцяли селянам прирізати 60 десятин в иншій місці. Але обіцянка до сьогодні остала тільки обіцянкою. В березні 1925 р. віддали Іванківську агробазу в користування жидівському коллективові. А вскорі за тим зачинають в Іванківку заїжджати переселенці — бердичівські ремісники, службовики і инша біднота. В коллективі устроїлось 16 родин, які ніколи не працювали на рілі. На землю переселяється всього 5-6 родин, а зі спосібних до праці 53 дорослих, приступає до праці 30 осіб. В зимовий час оставало всього дві родини. Розуміється, що це довело до цього, що коллектив був примушений найняти платного сторожа і конюха з місцевих селян.

Але мало цього. Брак досвідчених робучих рук заставляє коллектив віддавати частину своєї землі в аренду Іванківським селянам, а решту землі також оброблювати в більшості наємною робучою силою. (Виходить з цього таке, що жидівські кольоністи землю від селян відняли та ще й працювати їм на себе кажуть. Прим. Ред.)

Невдоволення селян зростало з кожним днем. На протязі 1925 р. було кілька випадків заворушень, котрі недвозначно вказували на те, що треба прийняти рішучі міри, щоби повернути порядок і налагодити здорове взаємовідношення між селянами і коллективом. Але в очевидні докази, що сільські й районні власти на це не зважали, що Іванківська сільська рада вповні солідаризувалася з селянами, котрі наважилися «вижити» коллектив. А заворушення були такі: Незвісні селяне зняли нічю ворота і вкинули у воду. Селянин Іван Залізний примусив сторожа Адама Мазепу під загрозою смерті кинути службу в коллективі. Незвісний селянин сапою розбив голову на смерть одному членові коллективу, що до решти стероризувало переселенців. В тім часі багато родин утікло назад до міста. Одним словом — багато ясних причин до цього, щоби власти до цього вмішалися ще довго до самого підпалу коллективу. Така є коротка історія пожару «Червоних Зір». Подія ще далеко не покинчена і в час нашого приїзду до Бердичева, з села ~~Ще немає остаточного рішення окружних властей що до Іванківського питання і прокуратурія ще нічого не зробила, щоби виявити убійців і палів.~~

Радянська влада і комуністична партія під ніякою умовою не сміють допускати і не допустять до Іванківських методів боротьби за землю. Тим більше

строго засудиться винних, коли їх удари спрямовані на найбільш близькі нам частини сільської спілки, на колективи, артелі комуни, що мають право на повну підтримку радянського громадянства» —

Ось так накликає комуніст до строгого покарання Іванківських селян, що боролися за землю. З «Коммуниста» виходить, що Іванківський жидівський колектив, який дістав по дві десятини землі на душу в той час, коли сіра селянська маса (по ствердженні самого «Коммуниста») мала всього 0,60 десятини на душу, що той колектив, що сам не вмів працювати, але жив найманним чужим трудом, є найбільш близьким серцю радянської влади. І тому жадає строгого покарання селян, що доведені до розпуки, хопилися терору, щоби боронити своїх прав до своєї землі. —

Врожай на Україні.

Радянська влада побоювалася, що великодні свята ще більше опізнять час засівів, а це дуже відібеться на будучому висліді врожаю. Але селяне самі бачили, що опізнилися і працювали безупинно навіть у час празників. Вигляди на врожай є більше як середні.

Зізди Рад на Великій Україні.

По цілій Україні відбуваються тепер Зізди Округних Рад. Дня 10 травня відкрито Зізд Рад Харківського округу. На зіздах широко обговорюється також справа перенесення міської культури на село. На Київському округнім Зізді Рад делегат Любченко заявив, що в будучім році селянство округу заплатить менше 2 мільйонів рублів сільськогосподарського податку як в 1924-25 р. Виконуючий комітет видав на цей рік 250.000 на будову шкіл і лічниць і 325.000 на поправу доріг. Рівнож віддано кредити для сільських банків і низових кооператив. В одеській театрі відкрито округній Зізд Рад Одещини. На ньому вперше появились представники нових болгарських, німецьких і польських сільських рад. Осьтак на Україні мають права Поляки навіть у далекій Одещині де їх лишень жмінка. А під примусовим польським дахом величезна українська територія не має навіть рідної школи. І хоч радянський уряд України заключував сам з Польщею мир у Ризі, в яким польська влада гарантувала такі самі права українському народові під Польщею, як їх мають Поляки на Великій Україні, — то до цієї пори не зробив нічого, щоби на Польщі вимусити виконання договору. А чейже на Великій Україні є тільки кількості тисяч розсіяних повсюду Поляків, коли Українців під Польщею є збита маса 7 мільйонів на суцільній території! Що зробив до цієї пори в тій справі радянський уряд України?

З партійного життя.

Політичні власті дають політичний рух українського селянства. Повітовою Управою УСРП на день 9. травня ц. р. повітове віче. Однак дня 8. травня староство в Печеніжині видало забороняючу резолюцію, в котрій покликається на уставу з дня 15. XI. 1867 § 6. австр. В. з. д. ч. 135. В забороні наводить староство, що підписані не дають за поруки, що згадане віче не буде загрожувати публічному спокою і щодневний порядок є за радикальний. Дивно міркує собі Печеніжинське староство. Воно хоче, щоби скликаючи віче заступали по-

ліцію і дбали про «публічне безпеченство». Коли так, береться справа, тоді в цілій ніби конституційній Польщі немоглоби відбутися аж одно віче, бо хто дасть за поруку, що не стане якась авантюра? І дивний також другий мотив. «Що реферати надто радикальні». Цікаво! Староста наперед знає! І відразу заявляє, що в тих а тих справах не вільно взагалі говорити на вічах, бо вони надто радикальні. Ось і свобода слова, ось закони і його сторожі в Печеніжинській державі!

В Кременеччині заборонило кременецьке староство уладити Повітовій Управі УСРП селянське віче в селі Бережниця дня 19 травня. Староство навіть не старалося подати причин, ізза яких забороняє селянству нарадитися над своїм господарським положенням, та чому сприяє політичний рух укр. населення.

В Косівщині заповіла Повітова Управа УСРП віче в селі Яблонці в справі професійної організації селянства і селянських зарібників. Староство в Косові заборонило телеграфічно дня 23 травня це віче. Колиж поставлено в старостві запит, чому винишла така безправна постанова, відповіли нашим товаришам, що це з огляду «на непевну ситуацію хвилі». Таким способом староство стає проти організації працюючих людей, котрі хочуть боротися з безприкладним визиском жидівських капіталістів.

Повітова конференція УСРП в Самборі.

Дня 20 травня відбулася повітова конференція Української Соціалістично-Радикальної Партії в Самборі при участі 32 делегатів. На порядку нарад був реферат г. Стахова про сучасне політичне положення Польщі, а завдання УСРП, організаційний реферат г. О. Коберського і реферат г. І. Рогуцького про свято І. Франка. По дискусії над рефератами прийнято відповідні постанови, а зокрема намічено план найближчої діяльності повітової організації.

Українське селянство на Волині домагається єдиного українського фронту працюючих. У великодній второк відбулася в Кремені на Волині перша спроба організації в тім повіті партії «Селянського Союзу». Разом з гостями було 30 людей. Більшість присутніх не були до тепер членами «Сел. Союзу». Реферували послі М. Чучмай і С. Козицький. Присутній на нараді як гість тов. Семен Жук поставив резолюцію, в котрій зібрані домагаються від провідників «Сел. Союзу», щоби вони приспішили остаточне внясення свого відношення до УСРП. Зібрані прийняли одностайно цю постанову.

Що діється в Польщі?

Вибір нового президента.

Довгий час маршал польського союму Ратай, який по уступленні Войцеховського тимчасово займає уряд президента польської держави, не міг рішитися, де й коли скликати послів і сенаторів на Національне Зібрання для вибору нового президента. Польська правниця жадала, щоби Національне Зібрання скликано в Познані чи в Кракові, бо заявляла, що в Варшаві не буде могли свobodно голосувати. Також погляди що до кандидатів на президента були так розбіжні між польською правницею і лівцею і ненависть взаїмна так велика, що для Ратая не оставало ніщо другого, як ждати на успокоєння умів. Врешті мусіло прийти до якогось порозуміння, бо Ратай зважився скликати Нац. Зібрання на год. 10 в день 31-го травня. Правниця побачила, що Пілсудські не такий страшний і бачить, що дальша боротьба може для неї гірше табор розбитий і зненавиджений широкими кругами польського робітництва й селянства — та рішила пождати. Деякі послі з правниці збираються навіть уже голосувати за Пілсудским, як кандидатом на президента. А опісля зачнуть організувати свої сили, хоч трохи обережніше. Познанщина дальше ще горюжить-ся, відмовляється слухати всіх приказів

з Варшави і жадає для себе автономії. Щоби її заспокоїти, треба було новому польському правительству висилати до Познаня окрему делегацию, неначе до якоїсь другої держави.

Грубі риби під суд.

Головний заряд партії «Визволенс» ухвалив резолюції, в яких радісно виставляє повалення уряду Вітоса, домагається розв'язання союму, заявляє, що волею народу є, щоби Пілсудські став президентом і домагається утворення селянсько-робітничого правительства та переведення реформи земельної (за викупом). В кінцевій резолюції домагається поставлення перед суд видних польських політиків і бувших міністрів Вітоса, Керніка, Шидельського, Кухарського, Ссецького, Розвадовського і Бриля. Осьтак тепер одні польські партії виявляють злочинства провідників других партій. Зростає ненависть. На купі гріхів, що скривалися під великим дахом польського шовінізму і імперіалізму, зачинається танець взаїмних обвинувачень і ненависти. Показують пальцями на людей, що на патріотизмі робили мастки. Зачинають роздягати бувших польських міністрів.

Позір Коломиїщина і Печеніжинщина!

За ініціативою філії «Просвіти» в Коломиї створено комітет для вшанування пам'яті нашого незабутнього І. Франка. Комітет вирішив гідно відбутися свято так по українських селах, як і в самій Коломиї. Сільські читальні мають відбутися в себе свято в спосіб, який установила анкета читалень, що відбулася дня 23 мая ц. р. в Коломиї.

В Коломиї відбудеться свято Франка в такім порядку:

1. Дня 27. V. ц. р. о 8 год вечір буде
2. Дня 28. V. ц. р. поминки.

Дня 30. V. ц. р. відбудеться Народне Свято Франка о 2 год. пополудні в Касі Ощадности, на яке повинен явитися весь свідомий загаль українського громадянства.

В днях від 27—30 V. ц. р. включно обов'язкова ілюмінація укр. хат і установ в цілім повіті наліпками Головного Комітету, які можна набути по 20 гр. в філії в Коломиї або по кооперативах.

Коломиїський Комітет.

День 1. травня в Коломні.

Українське робітництво міста Коломні та професійні спілки робітників кравецьких, гарбарських, торговельних і шевських, постановили відсвяткувати Свято Праці 1. травня окремо від польських «соціалістів» (П. П. С.) і «Бунду», бо ті партії зраджують робітничі інтереси. Українське робітництво разом з проф. спілками поїзди до Управи «Народного Дому» в Коломні прохання вишаймити їм салю. Але Управа сказала, що у великодню суботу неможна псувати великодню настроя міжнародним святом 1. травня. Управа «Народного Дому» прийняла ухвалу не дати салю на відбуття віча. Щойно на рішуче домагаючи українського робітництва і тов. Дра Новодворського містоголова Управи в останній хвили видав зарядження отворити салю.

Віче отже відбулося на превеликий жалувистів. Віче відкрив тов. С. Микетюк, а до президії вибрано одноголосно тов. С. Микетюка, тов. Шлійма (жидівського робітника) і т. Р. Єдилика. Реферат про значіння Свята працюючих 1. травня виголосив тов. Новодворський, розбираючи критично теперішній суспільний устрій визиску і поневолення працюючих людей. Відтак напам'ятав зрадливую роботу П. П. С., що стоїть на службі тих, що поневолюють працюючі маси. По його рефераті, котрий прийняли присутні робітники гучними оплесками, забірали ще слово від жидівських робітників тт. Крайтгамер, Рот, Вінклер. Віче замкнуто промовою тов. С. Микетюка, що взивав зібраних до дійсної солідарності працюючих.

Робітник.

3 „Союзу Селянських Спілок“.

Страшний визиску лісових робітників Гуцульщини жидівськими підприємцями викликав konieczність професійної організації тих робітників. По всіх селах над Білим і Чорним Черемошем почали робітники оснóвувати «Селянські Спілки» для оборони своїх інтересів. Конечність творення професійної організації потверджувало теж і це, що незорганізовані робітники не могли провести успішно страйку, проголошеного весною.

Загальні Збори місцевих «Селянських Спілок» в селах Косівщини проходили скрізь з великим зацікавленням при чисельній участі.

Дня 9 травня відбулися Загальні Збори «Селянської Спілки» в Стебках і Довгополі. Дня 10 травня в Перехрестім і Краснолі. В інших селах відбувалися довірочні наради і вибрано тимчасові організаційні комітети «Селянських Спілок», які вестимуть організаційну працю, доки воевідство не затвердить внесені вже статутів «Селянських Спілок». Статуту внесено зі сіт: Голови, Ясенів, Яблониця, Ферескуля, Полянки, Жабе, Хоровцева, Білоберезка і інші. Внесено тепер статуту «Повітової Селянської Спілки» в Косові.

Проти «Селянської Спілки» виступають жидівські лісові підприємці, які не перебирають в середниках для боротьби. Вони та їхні агенти ширять фальшиві вісти, підкуплюють поодиноких робітників, страшать робітництво жандармами. На допомогу тим п'явкам спішати вже всякі «приятелі» працюючого народу, наказні війти та деякі поши. Наказний війт в Довгополі Федь Дмитраш викрикував під церквою, що розжене Загальні Збори, а місцевий пін о. Марко Гіль всякими способами намагається шкодити розвоєві «Селянських Спілок». Та марні надії всяких отців Глів, Березюків та їм подібних. Розвоє «Селянських Спілок» в Косівщині вже вони не спинять, а про їх «патріотичну» діяльність розкажемо ще в чергових числах «Громадського Голосу».

В тих місцевостях, де ще нема читалень, ухвалювали збори отворити читальні при «Селянських Спілках».

Загальні збори та довірочні наради ухвалювали у всіх місцевостях однозвучні ухвали, що до висоти заробітної плати, якої будуть добиватися лісові робітники та що до інших умов праці. Заробітна плата мусить бути підвищена.

Всі «Селянські Спілки» Косівщини устали річну вкладку членську на 3 зол.

Виділи «С. Спілок» та організаційні комітети з тих місцевостей, де ще не могли відбутися загальні збори, порозумілися вже для ведення спільної праці та одностайної оборони інтересів своїх членів. Цей спільний фронт усіх «Селянських Спілок» мусить бути постійно удержаний та закріплюваний.

Комунікат.

Безплатне Бюро Посередництва Праці, що є одним українським Бюром того рода, взиває оцією дорогою всі українські установи і підприємства, так кооперативні, як і приватні, примістити у своїх підприємствах українських робітників, слуг і служниць на короткотермінові, чи сталі роботи.

Крім денних робітників шукають місця фахові сили: слюсарі, економні, мулярі, столярі, теслі, покривачі, агенти для фірм, друкарські помічники, маніпулянти лісові і тартакові, цукорники і ині.

Крім фізичної праці шукають заняття канцелярній силі та: Студент 3-го року франц. фільології, що може уділяти лекцій французької мови; Абсолютвентка Учиг. Сем. і тор. школи, що може крім уділювання приватних лекцій і помічі при господарстві вести також Захоронку, або діточу шкільку (Фреблівку). — Зголошення слати на адресу Бюра.

Дивні дива.

Удівська програмовість.

«Ундо» скликало було на 13 травня ширшу нараду. Зіхалися поважні патріоти, щоби радити над програмою партії. Найбільше клопоту мали з земельною справою. Др. Окуневський, о. Др. Юрик, Др. Луїв, Др. Витвицький, та «червоний» пралат Куницький і інші противилися тому, щоби в програмі «Ундо» стояло домагаання переходу землі в руки селян без викупу. Др. Левицький боронив «святую» приватну власність польських та жидівських дідичів, а всі вище названі удівські головачі не хотіли слухати голосу селян Тершаківця і Мельника, що пробували переконувати «патріотів» про те, що український селянин не має чим платити за землю, за котру врешті він вже при викупні панщини і сервітутів заплатив. Хоч секр. Целевич переконував зібраних, що лицемірити не можна, бо лицемірством ніхто нічого не здобуде, то все таки всіма голосами (крім трьох) **принято проєкт програми**, в котрій по лицемірськи вміщено постанову про перехід землі без викупу.

Хтож по цій дискусії буде вірити в ширість удистів в цій справі? Що вірити їм годі, виходить з того, що популярні удівські газети «Свобода» і «Новий Час» в своїх звітах з наради затаїли перед селянством хід дискусії в земельній справі. На що селяне мають довідатися про те, що в той сам час, коли навіть польські хлопські партії з нагоди варшавського перевороту виставили домагаання передачі землі селянству без викупу — провідники «Ундо» всіми силами боронять чужинських поміщиків перед вивласненням в хосен українського селянина. І ухвалюють програму. А тою ухвалою ще раз потверджують те, що ми нераз писали: Вони самі не погоджуються зі своєю програмою, але для людського ока приймають її ніби одноголосно. Так, як лицює «надклясовим»...

Удівський мід і сало.

Наші трудовики обєдналися в «Унді» і звалялося що булуть вже вдово-зійшлися знов до купи в одній громаді.

Та їм забаглося ще одного обєднання. Надіються, бачите, виборів до польського сойму.

Попи і урядовці, що обєдналися в «Унді», навіть з тими трьома селянами, що пристали до «Ундо» (Гр. Тершаковець, М. Мельник зі Сласова, та Со-

ломка з Пукова), не годні вибрати в послі ані одного патріота, отже почали у своїх газетах накликати до творення єдиного українського фронту і инші українські партії.

Сі поклики не мають ніякого успіху, бо ніхто не хоче єднатися з «Ундо». Кождий знає, куди «Ундо» тягне. Найби лише другі партії помогли Дрові Костеві Левицькому виїти послом! То він зараз-же зачне з польськими панями радитися, якби то знищити укр. соц.-радикальну партію, як це робив вже з єбіщником Білінським.

Треба отже пуститися на брехню.

В 111 ч. «Діла» пишуть патріоти, що тов. Бачинський «лідер» радикальної партії, накликавав на спільнім свяченії в Станиславові, до обєднання. В мнимій дописі зі Станиславова не подається змісту промови тов. Л. Бачинського, а до того затитуловано тую замітку: «Під знаком обєднання». Значить отже обєднується всі з «Ундо» до спільного виборчого фронту, бо до цього накликає і голова укр. соц.-радикальної партії.

Ще й кадило, що «промова була прегарна і лишила по собі якнайкраще вражіння».

А тимчасом в промові тов. Л. Бачинського не було про таке обєднання, якого хоче «Ундо». Противно тов. Л. Бачинський вказував на потребу оснóвання клясової партії і виразно зазначив в своїй промові, що усі українські партії мусять себе взаїмно критикувати, навіть зі собою боротися, найби лише та боротьба велася чесними способами, а з неї виїде більше хісна для української справи, як з обєднання, яке напевно доведлоби знову до пасивності і безділля, яке знаменувало життя нашої суспільності в послідних вісьмох роках. Чогож хоче від тов. Л. Бачинського зі своїми похвалами те саме «Діло», що ще недавно з нагоди протихлібодського віча в Станиславові тогож Л. Бачинського представило мало що не союзником Даниловича?

Нехай обєднається «Діло» з «Радою» і «Новим Часом», а тов. Л. Бачинському не подорозі з пп. Струтинськими і Черкавськими, навіть тоді, як вони його принагідні промови хвалять.

Хвалять собі Пілсудского.

Вшехпольська газета на Шлеську — «Дзєннік Цєшиньскі» поміщає в 57 числі статтю під заголовком: «Польський Рінальдо Рінальдіні». (Рінальдо Рінальдіні був найбільш славним італійським розбійником). В статті оповідається про польського розбійника Паніча, якого недавно поліція вбила. Між рядками статті поміщено без підпису фотографію Пілсудського. Виходить з цього розміщення статті і ілюстрації, що Пілсудскі, то Паніч. Як бачимо, то вшехполяки дуже «відважні».

До відома всіх інтересованих.

Доходять до Комітету для вшанування, що поліція шиканує особи, котрі займаються поширенням наліпок на вікна та євентуальними донесеннями. У всіх випадках безпроволочно вносити жалоби на поліцію і другі адміністраційні власті до староства, воевідства і міністерства справ внутрішних у Варшаві. Про факт повідомити Комітет.

зовані форми. Нова Рада читальні розпочала працю, виписала 78 дитячих книжок, жінки, члени читальні почали викладати ручної праці — шиття, вязання і ин. Ті дівчата, що були на курсах в Галичині в значній мірі не приймають ширшої участі в праці і не справдили покладаєних на них надій. Читальню частійш відвідують не лише члени читальні, але й мешкирські громадяне, що взагалі цікавляться життям. Бібліотека має одних дітей читачів біля 36. Книжки розбирають на розхват. На жалю наш драматичний гурток не виявляє ніякого руху. Члени читальні теж неспішають з заплаченням своїх членських закладостей і це стоить перешкодою в виконанні багатьох завдань Ради, бо брак грошей затримує переведення в життя такої бажаної потреби як доповнення бібліотеки, передплату газет і журналів і т. ин. Але маємо надію, що все направиться і читальня працюватиме як слід.

А. В.

З життя села і міста.

Торговельно-Промислова Спілка зоп.

„ПРОМ“

у Львові, ул. Руська ч. 20

вирабляє під проводом найліпших
фахових сил

найкращу шкіру на обув,

яка що до якості конкурує з заграничними виробами.

Фабрика Спілки з Зимній Воді

коло Львова

приймає під найкориснішими услівями
всякі роди шкір до заміни за готову шкіру.

СКЛЕП СПІЛКИ

у Львові, при ул. Руській ч. 20

має на складі всякі роди шкір, та продає
їх по оригінальних фабричних цінах. 1—3

Важне для Читалень «Просвіти» і Аматорських
Гуртків.

Уже продається

Г. ФРАНКА

УКРАДЕНЕ ЩАСТЯ

драма з сільського життя в 5 діях з режисерськими
увагами і поученнями. Ціна 1.20 зол.
Замовлення слати на адресу: Т-во «Просвіта»,
Львів, Ринок 10.

Оголошення.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Центрального Кооперативного Банку «Краєвий Союз Кредитовий» у Львові відбудуться дня 3 червня 1926 о год. 4 попол. в домівці Центробанку з отсим предметом нарад: 1. Відчитанне протоколу з послідних Загальних Зборів. 2. Звіт Надзірної Ради з діяльності за діловий рік 1925 з замкненнем рахунків і біляпсом з 31. 12. 1925. 3. Внесення Надзірної Ради на розділ чистого зиску. 4. Вибір чотирьох членів Надзірної Ради на місце уступаючих. 5. Вибір трьох членів Контрольної Комісії. На Загальних Зборах беруть члени участь особисто. За легітимацию служить уділова книжочка. Правні обов'язки членів кооперативу можуть бути лише член Дирекції або Надзірної Ради, дотичної кооперативи, зглядно член Управи дотичної правної особи, або в обох случаях особа фізична, яка є вписана в реєстр членів Центробанку. За Надзирну Раду: Д-р Володимир Охримович вр. — Микола Заячківський вр.

Зі світа.

Між Європою і Америкою ведеться велика боротьба о сплату воєнних довгів і позичок. Америка всю силу своїх грошей вживає до цього, щоби якнебудь забезпечити мир в Європі. Але воєнні пожарища не хочуть пригасати. Болячок остало так багато, що ніякі плястри не помагають, бо треба цілий організм Європи піддати основній операції, змінити границі, визволити поневоленних. Без цього нема й не може бути мира, якого так бажують американські купці і промисловці. Америка бажас, щоби Европа перестала думати про війну і голвну увагу звернула на господарство. З цього надіється Америка тої користи, що зможе тоді з Європою торгувати, бо матиме сяк так грошевитого купця і зможе стягнути свої позички. Але з цього заходу Америки не видно успіху.

У Франції біда. Її гроші внали в останнім часі так сильно, що стали менше вартними як чеські корони. В Швайцарії платили за французького франка 14 сотиків, а чеську корону 15½. Чеська корона стоить на тому самому місці вже кілька літ, а Франція не має надії на втримання свого гроша хочби на висоті чеського. Останніми часами хотіла Франція вирівняти свої довги в Англії, якій вона винна з союзниками 700 мільонів фунтів штерлінгів це є близько три мільярди доларів. Вона післала до Лондону в тій справі фінансового знатока Пере. Але до ніякої згоди не прийшло. Франція відступає Англії належність від Німеччини в сумі 400 міль. ф. шт. і бажас по переведенні інших рахунків згодитися на сплату 100 мільонів. І то під цею умовою, коли Німеччина зачне їй віддавати воєнний довг. В такім разі годиться Франція платити по 6 міль. ф. шт. (це є 24 мільони доларів) в рік. Але Англія жадає сплати по 12½ міль. ф. шт. і не хоче узалежнювати тої сплати від цього, чи Німеччина буде що платити Франції чи ні. Таке становище Англії страшно обурює Французів. Їх обурює те, що вони, побідники, мусять ще в третім поколінні це є до 1988 р. сплачувати Америці свої довги. Всюди у Франції жаліються на те, що Францію, яка тільки крові проляла в минулій війні, союзники ошукали. Але Французи є безраді. Англія і Америка можуть так притиснути Францію, що вона врешті мусить згодитися на все, чого вони забагнуть. Ті Французи, які так поневажували визвольну боротьбу українського працюючого народу, котрі холодно дивилися на кроваву боротьбу українських працюючих мас за свою землю і волю на Вел. Україні і в Галичині і де могли, там підставляли їм ногу — тепер тяжко караються. З усіх усюдів трівають їх нові події. Трівають їх події в Польщі, яку вони всіми силами попірали, трівають щораз частіші монархістичні затії в Німеччині. Гнобити даліше ті народи, які попалися їй в «опіку».

В Мароко здавили Французи з Іспанцями повстання вождя Ріфенців Абдель-Кріма. Соромна їх побіда. Абдель-Крім боровся до останньої хвили дуже хоробро. Своєї волі не хотів про-

дати за миску сочевиці. Його геройська боротьба всежтаки не остала без висліду. Ще знеможуться знову гнобителі і прийде час, коли Ріфенці знову візьмуть оружжя до рук і виборять собі повну незалежність.

В Англії не прийшло до порозуміння між вуглекопами і власниками копалень. Боротьба готова знову зачатися, коли англійське правительтво не найде способів, щоби заспокоїти слушні домагання робітництва і приборкати бундючних капіталістів.

В Німеччині мріє даліше буржуазія і офіцирство про насильне накиннення німецькому народові дідичного монарха. При помочи парламенту впроваджують вони поволи нові закони, котрі мають наближувати республіку до монархії. Німецькі монархісти взялися за новий спосіб переведення своїх плянів в життя. Вони стараються викликати завжди різні спори і заворушення в краю, щоби примусити президента держави і правительтво до рішучих виступів. Їх ціллю є спровокувати виїмковий стан у Німеччині, щоби таким способом владу перенести на військові круги. Але теперішній президент Німеччини Гінденбург для них є невідгидний. Хоч він і зітхас за Вільгельмом II, всежтаки для німецьких націоналістів він за повільний. Тому хочуть його спонукати до уступлення, сподіючись, що президентом стане чоловік, котрий менше як Гінденбург буде вважати на приреспубліканського ладу в Німеччині добачують в різних спортивних товариствах, які явно-славно організуються не так проти зовнішнього ворога, як проти республіки. В тих товариствах вишколюються будучі вояки німецького кайзера, які тільки вижидают слушного для себе часу, щоби виступити до рішучого бою за монархію. Все те вийшло на верх при нагоді останних арештів німецьких монархістів, що приготвляли плян маршу на Берлін. Останні арешти довели тільки до відкриття малої частини тих організацій. Інші працюють даліше. Найбільше грижі має з тої причини Франція, яка дуже побоюється повороту монархії в Німеччині. Особливо в французького страха великі очі тому, що Німеччина дуже скоро з повного упадку повертає до господарського здоровля в тім часі, коли рівночасно Франції не вяжуться кінці з кінцями. В Берліні на латинські зелені свята заповіли німецькі комуністи свій зізд. На другий день свят мав відбутися великий демонстраційний похід. Німецька націоналістична преса свідомо розсівала вісти, що комуністи плянують на Зелені свята державний переворот. Для націоналістів всяке замішання, яке трівожить республіканське правительтво, є на руку. В поході взяло участь 40.000 демонструючих. Похід відбувся однак зовсім спокійно.

НОВИНИ.

Нагілка на членів УСРП.

Члена редакційної колегії «Громадського Голосу» тов. Михайла Кураха врешті по 9 днях звільнено з тюрми «на Баторого». З початку вся польська преса представила його, як одного з вож-

дів українського повстання. Потім треба було поліції якось оправдати безправний арешт невольного обивателя якоюсь тінню закону — то й причепилась до нецікавого зрештою редакційного матеріалу. Кликано в тій справі до переслухання цілу редакційну колегію, а навіть секретаря партії. Таким способом польська поліція є тої думки, що українські редакції можуть мати різні матеріали, але тільки на те, щоби вона могла редакторів в любий час арештувати і тим способом унеможливити видавання української газети. Отсе називається сторожа публичного ладу, закону і безпеченства.

Польська свобода слова на укр. землях.

Прокуратура при суді в Самборі обжалує тов. Михайла Матчака о злочин з § 65 к. з., якого нібито мав допуститися промовою на довірочній нараді, яка відбулася дня 21. марта 1926 в Містковичах Самбірського повіту. Донесення опирається на якомусь доносі, бо слухані в тій справі свідки зовсім не потверджують поліційного донесення. Дня 25. мая переслухано тов. Матчака в тій справі у Львівським суді.

Нарешті добилися свого!

Вшехпольські часописи не переставали ані на хвилю виступати проти «Січей», домагаючися їх розв'язання, а поставлення Січовиків перед судові крати. Вшехполякам ми не дивувалися, бо від того вони... вшехполяки.

Але за вшехпольськими часописами підтягали землячки з «Діла», «Свободи», «Нового Часу» і «Сокола». Вони писали, що «Січі» це організації політичні, хоч не мали для того ніякої підстави.

Писанина тих гура-патріотичних часописів прийшла на руку польським адміністраційним властям. Вони 21 ц. м. розв'язали «Повітову Січ» у Львові нібито за те, що це є товариство політичне. Начальник польської поліційної поліції заявив при тім виразно, що таке писали навіть укр. часописи.

Оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

До П. Т. Членів Товариства взаїмн. обезпечень «Дністер» і цілого українського громадянства.

В місяці квітні подали ми в пресі інформації про наші заходи в Міністерстві Скарбу і в Президії ПДУВ в справі наладнання відносин між нашим Товариством а ПДУВ. Досі на жаль справа ця не зістала остаточно вирішена, з окрема не маємо еще відповіді з Міністерства Скарбу. Дісталисьмо покищо письмо Заряду ПДУВ з дати Варшава 1 мая 1926 ч. 3572/3478, котрого зміст подали ми до відома наших П. Т. Агентів окремих обіжником. Отсим хочемо познакомити широкий наш загал з найважнішими обставинами справу.

I. Справа спізнєння предкладання до перевірки поліс «Дністра».

Заряд ПДУВ повідомив нас згаданим письмом, що видав своїм Відділам поручення узнання важними всіх поліс

«Дністра», предложених до перевірки в 3-місячній речинці від дати узгіднення і переведення відповідних спростовань в кождім случаю, де сторона докаже, що без власної вини не могла преджити в приписанім часі поліси «Дністра» до перевірки.

На тій підставі можуть наші члени вносити письменні реклямації до Відділів ПДУВ, наколи узнано полісу за пізно предложеною, хоч предложено її Відділові перед впливом 3-х місяців від дати узгіднення (таких случаїв було дуже багато); або члени в час предложили викуплені поліси «Дністра» громадському Урядови, а цей передержав їх, та або зовсім не відіслав до Відділу ПДУВ для перевірки, або відіслав по впливі речинця, або контролю поліс відбувалась в громаді без заповідження і в неприсутности нашого члена, що мав викуплену в час полісу «Дністра» — одним словом, треба вносити реклямації у всіх случаях, де без вини нашого члена Відділи ПДУВ не прийняли до відома поліс «Дністра». Наколи у нашого члена стягнуто вже складку для ПДУВ, треба до реклямації залучити квіт і жадати звороту складки.

Всі наші члени, котрих поліс Відділи ПДУВ не прийняли до відома без оправданої причини, повинні сейчас вносити такі реклямації і уратувати тим способом для «Дністра» обезпечення приділені нам на підставі протоколів узгіднення.

II. В справі обезпеченні 1/3 часті вартости будинків.

Після закона (§ 7. Розп. През. Р. П. з 10 X. 1924) будинки мусять бути обезпечені на повну вартість, але примусовому обезпеченню в ПДУВ підлягають тільки 2/3 суми оцінення будинків, а 1/3 часті вартости може властитель обезпечити в иншій Товаристві.

З тої постанови закона повинні скористати всі наші громадяне, котрих будинки в цілости обезпечені в ПДУВ і обезпечити в «Дністрі» хоч 1/3 часті вартости своїх будинків. Можна це зробити вже на рік 1926 і без виповідження в ПДУВ, але тільки до кінця мая ц. р. Робимо заходи о продовження цього речинця. Кождий наш громадянин повинен зголоситись у агента «Дністра», котрий спише внесення на обезпечення 1/3 вартости будинків, виказаної в реєстрах ПДУВ, зложити задаток на премію, а рівночасно повідомити порученим письмом властивий Відділ ПДУВ, що зголошує 1/3 часті вартости своїх будинків до обезпечення в Т-ві «Дністер» вже на рік 1926.

По 1. червня ц. р. треба виповісти в дотичнім Відділі ПДУВ обезпечення 1/3 вартости порученим письмом, найдальше до 30. жовтня ц. р. і обезпечити 1/3 часті вартости своїх будинків в «Дністрі», почавши від 1. січня 1927.

В наслідок наступу ПДУВ на членів «Дністра» і непошановання через ПДУВ після котрої всі умови обезпечення, заключені з иншим Товариством перед введенням в життя закона про примус обезпечення, остають в силі аж до часу погаснення тих обезпечень, стратили ми дуже багато наших довголітніх членів. Коли тепер всі наші громадяне, що не

с нашими членами, а в цілости с обезпечені в ПДУВ, обезпечать 1/3 часті вартости своїх будинків в «Дністрі», винагородять нам ті страти, котрі ми понесли через зменшення числа наших членів. Не може тут бути оправданням, що ось то це велика невігода мати до діла з двома асекураційними Товариствами, бож тут ходить о попертя так важної народньої інституції як «Дністер», що від 34 літ веде успішно свою діяльність, поширив ідею обезпечення серед загалу нашого селянства і виховав тисячі агентів, котрі відиграли і відиграють важну роллю в нашій народній життю. Так як кождий свідомий наш громадянин уважає своїм обовязком бути членом Т-ва «Просвіта», складати жертви на «Рідну Школу», так само кождий властитель реальности повинен уважати своїм обовязком обезпечити в «Дністрі» хоч 1/3 часті вартости своїх будинків. Ходить о скріплення одної з найстарших і найповажніших економічних установ, котрих вагу і значіння повинен наш загал розуміти в инішнє люте время краще чим коли.

III. В справі обезпечення движимостей.

Кождий Українець, не тільки властитель реальности, так в місті як і на селі, так інтелігент як і селянин, повинен уважати своїм обовязком стати членом Товариства обезпечень «Дністер», обезпечити в «Дністрі» свої движимости. У инших культурних народів кождий ки свої будинки, але і весь свій движимости обезпечас від огню не тільки жимий масток. У нас на жаль, нема ще належного зрозуміння цієї справи, хоч движимости, як збіже, паша, домашні і господарські знаряди, живий інвентар і т. н. представляють для селянина часто більшу вартість чим будинки. А не підлягають вони примусови обезпечення і можуть бути в цілости в «Дністрі» обезпечені. На ту справу звертаємо також увагу нашого громадянства, з окрема парохіяльних Комітетів, Зарядів шкіл, Відділів Читалень і Управ Кооператив.

Гарний розвій «Дністра» був все сіллю в оці наших ворогів і вони напосілися тепер на наше Товариство та ідуть на цілковите його знищення. Наш загал не сміє придивлятися байдужно ворожій акції, а противно повинен всіми силами поперти наше Товариство і уможливити йому дальший розвій в інтересі нашої національної справи.

Дирекція
Товариства взаїмн. обезпечень
«Дністер».

До членів звичайних і спмагаючих пенсійного інституту українських приватних службовиків у Львові.

Тому що в послідних часах наслідком відомих подій, слідувала часова перерва в правильнім функціонуванню почтових урядів, продовжується отсим термін надсилання повноважень для делегатів і повноважників на Закарпаття й інші часті України. До того часу перерва через протікання входчій Пенсійного Інституту Українських Приватних Службовиків у Львові, вул. Личаківська ч. 20/1., інакше повноважень будуть уневажені і на них не видається легітимаций управлюючих до участі в Загальних Зборах Пенсійного Інституту.

За Пенсійний Інститут Укр. Прив. Служб.
Василь Цмаєло Кульчицький, в. р. Заст. Гол.